

Slechts twee procent van Europese varkensbedrijven volledig vrij van ileitis

Nagenoeg alle Europese varkensbedrijven zijn geïnfecteerd met de kiem *Lawsonia intracellularis*, de veroorzaker van ileitis. Dat blijkt uit een veldstudie van Boehringer Ingelheim op 342 Europese bedrijven, waaronder tien in Nederland. De diergeneesmiddelenfabrikant verwacht een toename van de ziekte, nu voerantibiotica verboden zijn.

ing. Geesje Rotgers

TORSTEN HARDGE

“Wij vonden slechts zes bedrijven die niet geïnfecteerd waren met ileitis.”

Foto: Geesje Rotgers

Ileitis – in de volksmond PIA – is een historische ziekte en werd al in de dertiger jaren van de vorige eeuw op varkensbedrijven gezien. In de jaren zeventig was er een toename van het aantal ziektegevallen, maar de financiële omvang van de schade bleef relatief beperkt. Nu de voerantibiotica sinds 1 januari verboden zijn, verwacht Boehringer Ingelheim een ‘opleving’ van ileitis. Zeker nu blijkt dat de veroorzakende kiem *Lawsonia intracellularis* op bijna alle Europese varkensbedrijven voorkomt, verwacht de diergeneesmiddelenfabrikant dat de ziekte in omvang zal toenemen. Boehringer Ingelheim beraamt de gemiddelde schade op 5 euro per varken per geïnfecteerd bedrijf. Acute ileitis waarbij zwarte, stinkende mest wordt geconstateerd en een slachtrijp varken plotseling dood neervalt, komt weinig voor. Maar de subklinische vorm waarbij sprake is van tragere groei en een lagere voederconversie, zien we des te vaker.

Europese screening

Om de prevalentie van de ziekte te kunnen bepalen, ontwikkelde Boehringer Ingelheim een ELISA-test waarmee de antistoffen in het bloed worden aangetoond. De test werd ingezet voor de analyse van bijna 16.000 bloedmonsters van in totaal 342 varkensbedrijven in 12 landen. Per

Tabel 1

Gemiddeld percentage positieve varkens op Europese bedrijven

Land	Aantal bedrijven in steekproef	Percentage positieve dieren
Zwitserland	6	67
Griekenland	6	57
Italië	8	57
Denemarken	20	55
Tsjechië	6	55
Spanje	73	47
Nederland	10	46
Frankrijk	54	45
Duitsland	129	44
Portugal	8	37
Verenigd Koninkrijk	11	34
België	11	32
Gemiddeld Europa	342	48

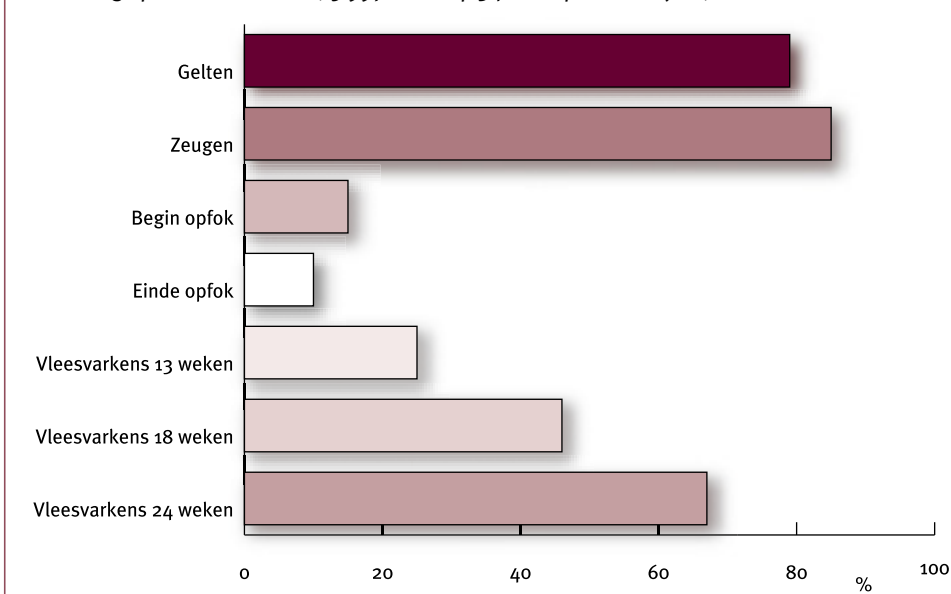
land zijn bedrijven uitgekozen die voldoen aan de gemiddelde standaard van het land. De screening werd uitgevoerd in 2004 en 2005. “Op 93 procent van de vleesvarkensbedrijven en op 97 procent van de zeugenbedrijven werd minimaal één dier gevonden met antistoffen tegen

Eerste varkensvaccin voor drinkwater

Al langer is bekend dat het onmogelijk is om via antilichamen in het bloed bescherming op te bouwen tegen ileitis. Een vaccin toedienen per injectie heeft dan ook geen zin. Het vaccin moet direct de plek van het kwaad – de darmen – bereiken, om daar lokale immuniteit op te bouwen, zo is de redenatie van de fabrikant. Het gaat in dit geval om een levend vaccin, en dus is het uiterst gevoelig voor antibiotica. Om de werkzaamheid van het vaccin niet verloren te laten gaan, mag het varken gedurende zeven dagen op geen enkele manier antibioticum toegediend krijgen. Deze periode loopt van drie dagen voor vaccinatie en de dag van vaccinatie zelf, tot drie dagen erna. Timing van de vaccinatie is dus uiterst belangrijk.

Figuur 1

Percentage positieve varkens (15.997 stuks op 342 Europese bedrijven)

Lawsonia intracellularis”, aldus Torsten Hardge, productmanager bij Boehringer. “Wat verder opviel, was dat er weinig besmette dieren werden gevonden in de biggenopfok en bij opleg in de mesterij. Met het ouder worden neemt het percentage besmette dieren toe”. (Figuur 1). Maar Hardge vond in het onderzoek ook enkele bedrijven die volledig vrij waren van de infectie. “Slechts zes bedrijven. Wij hebben niet kunnen achterhalen hoe zij dat voor elkaar hebben gekregen.” Over het algemeen waren op de grote varkens-

bedrijven minder dieren besmet. Hardge ziet hier een verband met de doorgaans betere hygiëne op grotere bedrijven. Nog een opmerkelijk resultaat is dat landen die het fanatiekst bezig zijn met diergezondheid, zoals Denemarken en Zwitserland, hoge percentages besmette dieren blijken te hebben. Hardge zoekt de verklaring hiervoor in het lagere antibioticagebruik. “Toen de voerantibiotica in Denemarken verboden werden, zagen wij een toename van klinische ileitis.”

DIRECT IN DE BEK

Pas gespeende biggen worden gevaccineerd via de bek.

Foto: Geesje Rotgers

VIA DRINKWATER

Het vaccin is aangelengd met water en een dosis melk. De toevoeging van melk gebeurt om bepaalde stoffen in het water die het vaccin aantasten, onschadelijk te maken.

Foto: Geesje Rotgers